

एवमपि सवाहीकान्सनैर्ऋतान्देशान् विष्णुः पातिपर्जन्यवतनदेशांतरेष्विववाहीकेषु विशेषतो देवतानुग्रहोदृश्यत इत्याभिप्रायः अतएव तेषां मौढ्यावर्णयति इंगितज्ञाश्चेति ॥ ३४ ॥ विषमाः दुःखसाध्यः ॥ ३५ ॥ सर्वं जानंतोऽपि यवनां म्लेच्छाश्च स्वसंज्ञायां स्वीयैः कृतो यो धर्मसंकेतस्तत्रैव नियताः वैदिकधर्ममनमानयंतीत्यर्थः इतरेष्वनुक्तं हितं नावबुध्यते ॥ ३६ ॥ प्रतिरथाः हितवादिनिप्रतिकूलाः गुरुद्रोहिण इत्यर्थः तादृशश्च त्वं

ध्रुवः सर्वाणि भूतानि विष्णुः पाति जनार्दनः ॥ इंगितज्ञाश्च मगधाः प्रेक्षितज्ञाश्च कोसलाः ॥ ३४ ॥ अर्थोक्ताः कुरुपंचालाः शाल्वाः कुरुक्षानुशासनाः ॥ पार्वती याश्च विषमा यथैव शिवस्तथा ॥ ३५ ॥ सर्वज्ञाय वनाराजन शूराश्चैव विशेषतः ॥ म्लेच्छाः स्वसंज्ञानियताननुक्तमितरेजनाः ॥ ३६ ॥ प्रतिरथास्तुवाहीकान च केचन मद्रकाः ॥ सत्वमेतादृशः शल्यनोत्तरं वक्तुमर्हसि ॥ पृथिव्यां सर्वदेशानां मद्रको मलमुच्यते ॥ ३७ ॥ सीधोः पानं गुरुतल्पावमर्दो भ्रूणहत्यापरवित्तापहारः ॥ येषां धर्मस्तान्मतिनास्य धर्म आरट्टजानपंचनदानधिगस्तु ॥ ३८ ॥ एतज्ज्ञात्वा जोषमास्व प्रतीपमास्म वैरुथाः ॥ मात्वा पूर्वमहं हत्वा हनिष्ये केशवार्जुनौ ॥ ३९ ॥ शल्य उवाच आतुराणां परित्यागः स्वदारसुतविक्रयः ॥ अंगे प्रवर्त्तते कर्णयेषामधिपतिर्भवान् ॥ ४० ॥ रथातिरथसंख्यायां यत्त्वां भीष्मस्तदा ब्रवीत् ॥ तान्विदित्वात्मनो दोषान्निर्मन्युर्भवमाक्रुधः ॥ ४१ ॥ सर्वत्र ब्राह्मणाः संतिसंति सर्वत्र क्षत्रियाः ॥ वैश्याः शूद्रास्तथा कर्णस्त्रियः साध्यश्च सुव्रताः ॥ ४२ ॥ रमंते चोपहासेन पुरुषाः पुरुषैः सह ॥ अन्योन्यमवरक्षंतो देशे देशे समैथुनाः ॥ ४३ ॥ परवाच्येषु निपुणः सर्वो भवति सर्वदा ॥ आत्मवाच्यं न जानीति जानन्नपि च मुत्यति ॥ ४४ ॥ सर्वत्र संति राजानः स्वस्वधर्ममनुव्रताः ॥ दुर्मनुष्यान्निगृह्णंति संति सर्वत्र धार्मिकाः ॥ ४५ ॥ न कर्णे देशसामान्यात् सर्वः पापं निषेवते ॥ यादृशाः स्वस्वभावेन देवा अपि न तादृशाः ॥ ४६ ॥ संजय उवाच ततो दुर्योधनो राजा कर्णशल्याववारयत् ॥ सखि भावेन राधेयं शल्यं स्वांजल्यकेन च ॥ ४७ ॥ ततो निवारितः कर्णो धार्तराष्ट्रेण मारिष ॥ कर्णोऽपि नोत्तरं प्राह शल्योऽप्यभिमुखः परान् ॥ ततः प्रहस्य राधेयः पुनर्याहीत्यचोदयत् ॥ ४८ ॥ इति श्रीमहाभारते कर्णपर्वणि कर्णशल्यसंवादपंचचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४५ ॥ ॥ ४६ ॥ ॥ ४७ ॥ ॥ ४८ ॥ संजय उवाच ततः परानीकसहं व्यूहमप्रतिमं कृतं ॥ समीक्ष्य कर्णः पार्थानां धृष्टधुम्नाभिरक्षितं ॥ १ प्रययौ रथघोषेणासिंहनादरवेण च ॥ वादित्राणां च निनदैः कंपयन्निव मेदिनीं ॥ २ ॥

हितोपदेशारंभानिदसीत्यर्थः ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ प्रतीपं प्रतिकूलं तेजोवाख्यं ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ देवा अपि न दत्तेन देवानप्यतिक्रामंतीत्यर्थः ॥ ४५ ॥ स्वांजल्यकेन स्वस्य अंजलि कर्मणा ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ इति कर्णपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये पंचचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४५ ॥ ॥ ४६ ॥ ॥ ४७ ॥ ॥ ४८ ॥ तत इति ॥ १ ॥ २ ॥